

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 11CoP/4/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6618205143
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 02. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Halušková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2020:6618205143.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Haluškovej a sudcov JUDr. Renáty Deákovovej a JUDr. Jozefa Zlochu, vo veci starostlivosti o maloletého Y. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpeného Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny N., dieťa matky F. X. U., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom R.XXX/XX, XXX XX N., toho času bytom C. K./XX, XXX XX N., právne zastúpenej R.. E. Z., E. so sídlom J. V. X/A, XXX XX N. a otca R. U., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom J. V. XXXX/XX, XXX XX N., právne zastúpeného R.. C. X., E. so sídlom H. Q. XX, XXX XX N., o úpravu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu, o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Lučenec č. k. 21P/62/2018-201 zo dňa 21. augusta 2019 takto

rozhodol:

I. Rozsudok okresného súdu vo výroku o zverení maloletého do osobnej starostlivosti otca (I. výrok), vo výroku o uložení povinnosti matke platiť výživné na maloletého (II. výrok), o povinnosti platiť určené výživné k rukám otca vždy predom do 25. dňa toho ktorého mesiaca (III. výrok), vo výroku o úprave styku matky s maloletým (IV. výrok) a vo výroku o zamietnutí návrhu matky na úpravu rodičovských práv a povinností k maloletému Y. (VI. výrok) a v závislom výroku o trovách konania (VII. výrok) p o t v r d z u j e .

II. Žiaden z účastníkov n e m á p r á v o na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Lučenec (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 21. augusta 2019 zmenil rozsudok Okresného súdu Lučenec č. k. 9P/42/2016-24 zo dňa 29. 06. 2016, právoplatný dňa 01. 07. 2016, vo výroku o úprave rodičovských práv a povinností a vo výroku o výživnom pre maloletého Y. U., nar. XX.XX.XXXX tak, že maloletého zveril do osobnej starostlivosti otca R. U. (I. výrok). Matke uložil povinnosť prispievať na výživu maloletého výživným v minimálnom rozsahu rovnajúcom sa 30% zo sumy životného minima na neplnoleté nezaopatrené dieťa podľa osobitného predpisu počnúc dňom doručenia rozsudku (II. výrok). Takto určené výživné uložil matke posielat' k rukám otca vždy predom do 25. dňa toho ktorého mesiaca (III. výrok). Styk matky F. X. U. s maloletým Y. U. upravil tak, že matka si prevezme maloletého každý párný týždeň v mesiaci v piatok v školskom zariadení, do ktorého ho odovzdá nasledujúci pondelok ráno. Takto upravený styk sú rodičia povinní dodržiavať. Otec dieťa na styk s matkou vždy vopred pripraví a matka si dieťa v stanovenom termíne zo školského zariadenia prevezme a vráti ho otcovi (IV. výrok). Súd nariadil výchovné opatrenie maloletému dieťaťu a jeho rodičom podrobiť sa psychologickému odbornému poradenstvu v období šesť mesiacov počnúc od právoplatnosti rozsudku za účelom zlepšenia vzťahu maloletého a jeho rodičov, zlepšenia vzájomnej komunikácie rodičov vo výchove dieťaťa ako aj za účelom ozrejmeneia významu a postavenia oboch rodičov pre maloleté dieťa. Poradenstvo sa bude realizovať v Z. T., G. M. C. XX, XXX XX N., K.: XX XXX XXX (V. výrok). Súd návrh matky na úpravu rodičovských práv a povinností k maloletému Y. U. zverením matke, ako aj vo forme striedavej osobnej starostlivosti zamietol (VI. výrok). Rozhodol, že

žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania (VII. výrok). Z dôvodov rozsudku vyplýva, že predmetom konania bol návrh otca na zverenie maloletého Y. U. do jeho osobnej starostlivosti s tým, že ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok a uloženie vyživovacej povinnosti matke v rozsahu 30 % sumy životného minima na nezaopatrované nepľnoleté dieťa, splatného k rukám otca vždy do 15. dňa v mesiaci vopred. Dňa 21. 12. 2018 rodičia maloletého doručili okresnému súdu návrh na schválenie rodičovskej dohody o striedavej osobnej starostlivosti v týždňovom intervale. Otec však na pojednávaní 13. 03. 2019 naďalej žiadal mal. Y. zveriť do svojej osobnej starostlivosti, s čím matka nesúhlasila. Matka navrhla upraviť rodičovské práva a povinnosti k maloletému Y. zverením do jej osobnej starostlivosti, resp. do striedavej osobnej starostlivosti rodičov.

1.1. Súd prvej inštancie mal vykonaným dokazovaním preukázané, že maloletý Y. U. je synom navrhovateľa otca R. U. a matky F. X. U.. Manželstvo rodičov bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Lučenec č. k. 6P/30/2015-20 zo dňa 26. 06. 2015, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 04. 07. 2015. V rozsudku o rozvoze sa rodičia dohodli na zverení maloletých detí W. a Y. U. pochádzajúcich z manželstva do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov v intervaloch jedného týždňa; výživné určené. Rozsudkom Okresného súdu Lučenec sp. zn. 9P/42/2016 zo dňa 29. 06. 2016 bol zmenený rozsudok č. k. 6P/30/2015-20 tak, že maloleté deti W. a Y. U. boli zverené do osobnej starostlivosti matky. Otcovi bolo určené minimálne výživné; bol upravený aj styk otca s maloletými deťmi. Rozsudkom Okresného súdu Lučenec sp. zn. 12P/57/2016 zo dňa 21. 03. 2017 bol zmenený rozsudok sp. zn. 9P/42/2016 tak, že mal. W. bola zverená do osobnej starostlivosti otca, matke bolo určené výživné vo výške 35,- eur mesačne. Styk otca s maloletým R. (správne má byť Y., pozn. odvolacieho súdu) bol zmenený tak, že otec si maloletého prevezme každý piatok v mesiaci, okrem prvého piatku, v školskom zariadení, do ktorého ho vráti nasledujúci pondelok ráno a tiež si otec preberie maloletého Y. na tom istom mieste každú stredu a vráti ho matke pred jej bytom v ten istý deň o 18.30 hod. Rozsudkom Okresného súdu Lučenec sp. zn. 17P/54/2017 zo dňa 12. 10. 2017 bol zmenený rozsudok sp. zn. 12P/57/2016 zo dňa 21. 03. 2017 vo výroku o výchove a výžive mal. W. U. tak, že táto bola zverená do osobnej starostlivosti matky, otcovi bolo určené výživné v rozsahu 30 % zo sumy životného minima na nepľnoleté nezaopatrované dieťa. Styk otca s maloletou upravený nebol.

1.2. Uznesením č. k. 21P/62/2018-167 zo dňa 07. 08. 2019 súd prvej inštancie zamietol návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia na dočasné zverenie mal. Y. do jeho osobnej starostlivosti do právoplatného skončenia konania vo veci samej, na zrušenie vyživovacej povinnosti otca s účinnosťou od 01. 08. 2019 a úpravu styku maloletého s matkou za účasti otca.

1.2.1. Otec na pojednávaní vypovedal, že po zverení maloletého Y. do osobnej starostlivosti matky rodičia obnovili asi na X,X roka vzájomné vzťahy, otec potom odišiel zo spoločnej domácnosti k svojim rodičom. Mal. chce byť zverený otcovi. Z víkendú, ktorý u neho trávi, sa nechce vrátiť k matke. Maloletý má poruchu E., vyžadujúcu venovanie sa dieťaťu podstatne viac ako to dokáže matka. Otec matke nebráni v styku so synom. Nesúhlasil so striedavou osobnou starostlivosťou. Venoval sa viac ako matka obidvom deťom, následkom čoho bolo, že obidve deti chceli byť stále u neho. Dcéra mu aj bola zverená, teraz je u matky, lebo ju matka prehovorila. Matka prehovára aj syna, ale chlapec chce byť od začiatku ich rozchodu u neho. Bol u neho aj celé prázdniny. Keby matka prišla po syna do školy v piatok a odviezla ho naspäť do školy v pondelok, išiel by, lebo by nevidel otca a nezačal by plakať. V tomto zmysle navrhuje aj úpravu styku syna s matkou. Otec so synom býva na poschodí v rodinnom dome, jeho rodičia bývajú na prízemí, je tam aj dvor. Matka býva v bytovom dome, kde sa chlapec delí o spoločnú izbu so sestrou, ktorá bude mať XX rokov. Od 10. 04. 2019 je otec poberateľom čiastočného invalidného dôchodku XXX,XX eur (XX % invalidita). Predtým bol dlhodobo práceneschopný, X-krát operovaný, je doma, preto má čas na syna. Vzhľadom na svoju finančnú situáciu rodičom ako vlastníkom domu za bývanie neplatí.

1.2.2. Právna zástupkyňa otca navrhla zverenie maloletého Y. do osobnej starostlivosti otca s úpravou styku matky s dieťaťom v súlade so závermi znaleckého dokazovania. Otec chce ich styk umožniť, ale nechce dieťa nútiť ísť k matke a traumatizovať. Keďže mal. nechce ísť za matkou, otec umožní ich stretnutia mimo bydliska. Z jednej SMS komunikácie vyplýva, že matka sa niekedy nevyjadruje primerane, používa vulgarity, čo nevlýva dobre na vývoj maloletého. Matka si neplní povinnosti voči dieťaťu, napr. mu neplatí za stravu, čím je dieťa v škole traumatizované. Deti sa mu vysmieávajú alebo mu vychovávateľka musí dať vlastnú polievku. Keby bol upravený styk a dieťa by vedelo, že sa môže k otcovi vrátiť, otec by mu skôr vedel vysvetliť, že sa nemusí báť ísť k matke. Matka venuje viac úsilia vzťahu s otcom ako otázke dieťaťa. Chce byť s otcom dieťaťa, čo vyplýva zo SMS správ. Aj teraz

by chcela s otcom obnoviť spolužitie, negatívne reaguje na zistenie, že otec má nejakú inú známosť. Právna zástupkyňa otca zdôraznila jeho lepšie bytové podmienky, ktoré tiež možno dieťa ovplyvňujú. Podľa záverov znaleckého posudku má dieťa vytvorený pozitívny silný citový vzťah k otcovi, s ktorým sa identifikuje. Otec niežeby bránil styku dieťaťa s matkou, ale s touto otázkou si nevie poradiť, nemá na to výchovné prostriedky, čo sa dá odstrániť v rámci terapie. Na striedavú osobnú starostlivosť nie sú vytvorené podmienky.

1.3. Matka vo výpovedi poukázala na to, že v rozvodovom konaní súhlasila so striedavou osobnou starostlivosťou prihládajúc na dobrý vzťah detí k otcovi. To trvalo asi rok, potom ju otec pri preberaní detí v jeho domácnosti napadol, čo oznámila aj na polícii a podala návrh na zrušenie striedavej starostlivosti. V tom období mali problémy s mal. dcérou W., ktorú matka pravidelne kontrolovala, preto chcela byť zverená otcovi a bolo jej súdom vyhovené, keď súhlasila aj matka. V tom období sa matka odsťahovala od rodičov, zabezpečila si byt. Neskôr otec dcéru vyhodil a nastahovala sa k matke, kde býva aj v súčasnosti. S dcérou dnes nemá problémy, chodí na strednú školu a má dobrý prospech. V roku XXXX sa otec domáhal zverenia mal. Y. do jeho osobnej starostlivosti, vo veci bolo vykonané znalecké dokazovanie a maloletý bol ponechaný u matky, došlo k rozšíreniu styku otca s dieťaťom. Otec podľa matky požaduje zverenie maloletého do svojej osobnej starostlivosti, lebo nechce platiť výživné. Ona podala trestné oznámenie pre trestný čin zanedbania povinnej výživy. Otec deťmi sústavne manipuluje. Pred synom tvrdil, aby nešiel ku nej, lebo ho ona otcovi nevráti. Celé leto bolo dieťa u neho a ona nevedela dosiahnuť, aby prišiel k nej. Keď našla otca so synom na pieskovisku a nahovárala dieťa, aby išiel s ňou na týždeň na dovolenku, otec len sedel a smial sa, lebo syn nereagoval. Ani v jednom prípade nepovedal, aby išiel k nej, že sa nemá báť, že sa vráti a pôjde k nej len na pár dní. V minulosti sa s otcom dohodli a deti boli cez prázdniny striedavo u neho aj u nej. Šek (za obedy) za november 2018 neuhradila, lebo otec jej neplatil výživné a ona zo svojho príjmu nevedela vyjsť. Nestávalo sa to pravidelne. Ona má finančné problémy vyplývajúce z povinnosti platiť za byt, aj úver po 200,- eur mesačne, ktorý čerpala na požiadanie otca detí. Prvýkrát počuje, že sa maloletému vyhrážala detským domovom. Otec sa vôbec nezaujíma o dcéru, vyhodil ju z domu, nadáva jej vulgárne, nič jej nedáva, ani nekupuje. SMS správy otcovi boli napísané v období, keď aj on tvrdil, že ju má rád. Otec má v rodinnom dome na poschodí len X izby, jej byt má tiež X izby. Jej príjem je cca XXX,- eur mesačne, nájomné za sociálny byt platí vo výške 230,- eur. V nájomnom sú zahrnuté aj poplatky za energie. Za stravu každého dieťaťa v škole platí po 25,- eur mesačne, synovi platí 10,- eur mesačne za družinu. Prejavila obavu z veľmi zlého vplyvu otca na mal. syna v prípade, že mu bude zverený. Otec rieši veci nátlakovo, aj s maloletým pravidelne chodil na úrad práce, ale keď mu pracovníčky povedali, že sa s ním chcú porozprávať samé a navrhli, aby aj matka mohla byť s dieťaťom, s tým nesúhlasil. Jednoducho ju obmedzuje v rodičovských právach, preto nemôže súhlasiť s tým, aby bol mal. zverený do jeho osobnej starostlivosti, v krajom prípade súhlí so striedavou osobnou starostlivosťou.

1.4. Maloletý Y. U., vypočutý v neprítomnosti rodičov, prejavil záujem byť zverený otcovi s tým, že s matkou chce byť v styku formou pravidelných návštev.

1.5. Kolízny opatrovník maloletého dieťaťa vykonal šetrenie v súvislosti s návrhom otca na vydanie neodkladného opatrenia, z ktorého podal správu z 09. 08. 2019. Vyplýva z nej, že dňa 08. 08. 2019 sa na úrad dostavila matka mal. Y. F. X. U. a uviedla, že je zamestnankyňou Y. D. N., pracuje ako M. L. T. s mesačným príjmom cca XXX,-eur. Poberá prídavky na dve deti vo výške 48,68 eur mesačne. Aktuálne poskytuje osobnú starostlivosť mal. dcére W. U., nar. XX. XX. XXXX, ktorá nastupuje do X. ročníka L. I. N.. Maloletý Y. U. je aktuálne v domácnosti otca, nastupuje do X. C.a A. Q. Z., N.. Y. Y. je v starostlivosti otca od začiatku školských prázdnin. Podľa slov matky u otca zostal po tom, čo ho otec nevrátil matke po prvom víkende školských prázdnin, kedy bol mal. u neho na základe úpravy styku. Otec syna nevrátil ani po telefonickom upozornení matky, kedy jej oznámil, že maloletý sa k nej vrátiť nechce. Navrhla preto otcovi, keďže sú prázdniny, nech maloletý zostane u neho ešte týždeň a potom nech jej ho vráti späť. Otec sa vyjadril tak, že ona o tom nerozhoduje. Tieto informácie matka preukazuje SMS správami. Následne si matka pre syna išla do domácnosti otca v utorok, o čom otca vopred informovala, avšak otec maloletého nepripravil na odovzdanie. Y. matke oznámil, že s ňou nejde, lebo mu otec sľúbil, že pôjde práve v ten deň kúpiť darček za vysvedčenie. Matka opakovane písala otcovi SMS, kedy si príde pre neho alebo ho vyzývala, aby jej syna priniesol, čo vie tiež preukázať SMS správami. Otec maloletého na návrat k matke nikdy nepripravil, naopak odišiel s ním na ihrisko. Tam ich vyhľadala matka, ktorá maloletému vysvetľovala, že si pre neho prišla, nakoľko bude mať dovolenku a budú spolu chodiť na výlety. Počas vysvetľovania otec sedel na lavičke a nijako sa aktívne nezapojil do podpory matky pripraviť

maloletého na návrat k nej. Otec sa podľa matky iba smial na tom, že sa jej nedarí maloletého presvedčiť. Neskôr bol nervóznym z toho, že matka maloletého objala a chcela zdvihnúť na ruky. Podľa matky bolo evidentné, že otec má výrazný negatívny postoj voči styku matky s mal. dieťaťom. Matka si myslí, že zámerne maloletého podporuje a manipuluje v počiatočnom negatívnom postoji stretnúť sa s ňou. Otec matke na jej výzvy neustále odpovedá, že maloletý sa s ňou nechce stretnúť, aby nebola v tomto smere násilná. Matke ponúkol iba možnosť sa s maloletým stretnúť alebo ísť na výlet len za jeho prítomnosti, čo opakoval aj pred maloletým. Matka nesúhlasila, aby bol otec prítomný počas jej styku s maloletým, nevidí na to dôvod. Ďalej matka v rozhovore uviedla, že otec neustále mení svoj postoj k starostlivosti o maloletého. Najskôr so zrušením striedavej starostlivosti, ktorá bola uložená po rozvode manželov súhlasil s tým, aby boli mal. deti zverené do jej výlučnej osobnej starostlivosti. V tom čase bol maloletý v dobrom psychickom zdraví, čo matka vie doložiť posudkom detskej psychiatričky Y. C.. V decembri 2017 otec znovu požiadal o zverenie maloletého dieťaťa, po znaleckom dokazovaní bol rozšírený jeho styk s maloletým od piatka do pondelka rána. Po úprave rodičovských práv a povinností si podľa matky otec začal plniť vyživovaciu povinnosť až od decembra 2018, aj to iba bežné výživné. Sumu 711,- eur naďalej dlží na zameškanom výživnom. Matka v tejto súvislosti podala návrh na exekúciu a naposledy dňa 16. 05. 2019 podala trestné oznámenie pre neplnenie vyživovacej povinnosti otcom. Matka ďalej uvádzala, že otec, nakoľko nepracuje, má viac možností tráviť čas s maloletým a venovať sa mu. V jej domácnosti mal maloletý nastavený denný režim zohľadňujúci jeho školské povinnosti. Matka pracuje, nemá toľko možností venovať voľný čas výlučne maloletému, čo však neznamená, že je zlá matka, ako to kvalifikuje otec. Pred pár dňami matka čerpala dovolenku a otec jej ani vtedy neumožnil tráviť čas so synom. Spomenula situáciu, kedy pre maloletého išla jeho sestra W., ktorej maloletý povedal, že ide s ňou za ňou. Keď však odišiel pre osobné veci do bytu, otca vrátil sa s tým, že za matkou nepôjde. Matka uviedla, že W. sa jej často pýta, prečo je brat stále u otca, nerozumie tomu a brat jej chýba. Matka nesúhlasí, aby bol maloletý naďalej v domácnosti otca, nakoľko tento porušuje súdne rozhodnutie a podľa matky systematicky manipuluje s maloletým ešte pred rozhodnutím súdu o úprave rodičovských práv. Matka je toho názoru, že otec zámerne týmto svojím konaním porušuje všetky jej práva starať sa a vychovávať mal. Y. a zámerne v tomto duchu ovplyvňuje aj maloletého. Na základe pohovoru s matkou a skutočností, ktoré sú obsahom spisovej dokumentácie Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny N. zastáva názor, že zmena úpravy rodičovských práv a povinností by mala predovšetkým sledovať najlepší záujem mal. detí. Medzi rodičmi maloletého dieťaťa stoja nevysporiadané otázky ich partnerského vzťahu. Nedokážu spolu komunikovať a neposkytujú si komplexné informácie týkajúce sa uspokojovania potrieb mal. detí. Problematické je odovzdávanie a preberanie maloletého. Rodičia nechápu význam druhého rodiča v živote dieťaťa, nie sú schopní udržať funkčnú vzájomnú komunikáciu, zdieľať informácie a spolu riešiť problémy, ktoré sa týkajú starostlivosti o dieťa, súperia medzi sebou o jeho priazeň. Jedným z určujúcich faktorov, komu má byť maloleté dieťa zverené do starostlivosti, je schopnosť rodiča spolupracovať s druhým rodičom pri výchove. Ak táto nie je bez zjavného dôvodu naplnená, je rodič výchovne nespôsobilý. Dieťa nemôže byť rukojemníkom vzájomnej nenávisť rodičov. Iracionálny dôvod, na ktorom je založený nesúhlas rodiča a ktorý preukázateľne nemá negatívny vplyv na záujem dieťaťa je v rozpore s jeho záujmom. Záujmom maloletého je nepochybne, aby bol v starostlivosti toho z rodičov, ktorý uznáva úlohu a dôležitosť druhého rodiča v jeho živote a je presvedčený, že i ten druhý rodič je dobrým rodičom. Nemožno opomenúť, že súrodenec je stabilná súčasť života dieťaťa. Zdieľa s ním veľkú časť skúseností a zostáva celoživotným blízkym opierajúc sa o vedomie príbuznosti sýtené spoločnými zážitkami z detstva. Aj v záujme ochrany a zachovania pozitívnych súrodeneckých vzťahov je potrebné v konaní zohľadniť názor maloletého do tej miery, do akej je dieťa schopné posúdiť, či je mu vlastné rozhodnutie na prospech alebo nie, ako aj so zreteľom na všetky zistené skutočnosti.

1.5.1. Kolízny opatrovník na pojednávaní uviedol, že má za to, že dieťa má právo vyjadriť svoj názor a súd má na to aj prihliadnuť. Dieťa však má aj nárok na to, aby bolo vychovávané obidvomi rodičmi a aby zažilo výchovné prostredie oboch rodičov. Za tejto situácie by bolo vhodné riešiť úpravu práv striedavou osobnou starostlivosťou oboch rodičov za súčasného uloženia výchovného opatrenia ako bolo navrhované, teda účasti na odbornom poradenstve, ktoré sa bude realizovať v Z. T. v N., na obdobie X mesiacov.

1.6. Súd prvej inštancie vykonal aj znalecké dokazovanie znalkyňou z odboru psychológia, odvetvia klinická psychológia detí, klinická psychológia dospelých a poradenská psychológia T. Y. Q., T., ktorá vypracovala znalecký posudok č. XX/XXXX z XX. XX. XXXX. Súd prvej inštancie z neho zistil, že maloletý Y. má zachované vzťahy k obojom rodičom, má intenzívny určujúci vzťah k otcovi, s ktorým sa identifikuje a k sestre, ku ktorej vyjadril ambivalentný vzťah. Matku do svojho konceptu rodiny nezaradil, stavia sa k nej

kriticky, podvedome ju vníma ako nezávislú. Vzájomné vzťahy rodičov dieťaťa sú narušené, vzájomne antagonistické, obaja na deklaratívnej úrovni vyzdvihujú vlastné pozitíva a negatíva druhého rodiča. Na hlbšej úrovni je prítomná ich vzájomná náklonnosť potlačená emocionálnym zranením z obdobia eskalácie manželských a porozvodových problémov. Obaja rodičia sú natoľko presvedčení o správnosti vlastného uhla pohľadu na situáciu po rozvode, že môžu konať aj zaujato, skresľovať skutočnosti a uvádzať (hlavne nevedome) aj nepravdy v záujme presadenia svojich názorov, ktoré považujú za výlučne správne. Uvedenými postojmi môžu poškodzovať druhého rodiča a hlavne maloletého, ktorého psychický stav je destabilizovaný prežívaním vzájomného antagonistického nastavenia medzi rodičmi. Boli uňho zistené neurotické znaky až suicidálne myšlienky a znaky vývinovej disharmónie. U obidvoch rodičov bol zistený pozitívny potenciál aj výchovné riziká vyplývajúce z osobnostných charakteristík. Čo sa týka pozitív, majú porovnateľný intelektový potenciál, čo je dôležité pre poskytovanie vývinových stimulov dieťaťa. Sú schopní dávať a prijímať lásku a vytvárať príjemné vzťahy. Obaja vnímajú seba samých ako centrálné postavy v rodine s obidvoma deťmi. Riziká boli zistené z dôvodu narušenia vekovej identity (osobnostná nezrelosť), s čím súvisí menšia pripravenosť riešiť životné úlohy. Obaja popierajú vlastnú agresivitu. Seba samých vnímajú ako najdôležitejšiu osobu v rodine. Deťom prisudzujú nadlimitné osobnostné kompetencie, čo svedčí o neznalosti vývinových potrieb maloletých a môže viesť k ďalšej destabilizácii ich psychického stavu. Nemožno jednoznačne určiť, u ktorého z rodičov je väčší predpoklad na vytvorenie vhodného výchovného prostredia pre maloleté deti, obaja majú pozitívny potenciál pre výchovu aj výchovné riziká. Vzhľadom na porovnateľné osobnostné charakteristiky rodičov by mohol byť rozhodujúcim faktorom pre zverenie maloletého do výlučnej starostlivosti vzťah mal. Y. k svojim rodičom. Maloletý sa identifikuje s otcom a jednoznačne ho preferuje pred matkou. Vyššie popísané zistenia predstavujú isté predpoklady pre striedavú starostlivosť oboch rodičov, avšak vzhľadom na to, že medzi rodičmi je narušená prirodzená komunikácia a ich vzťah je napätý a antagonisticky ladený, čo pretrváva napriek tomu, že "vyskúšali" rôzne formy porozvodovej starostlivosti o svoje deti, obaja rodičia by mali urýchlene absolvovať minimálne polroka trvajúci intenzívny kurz rodičovskej terapie a poradenstva k pochopeniu a osvojeniu si princípov zodpovedného rodičovstva. Po vyhodnotení pokroku obidvoch rodičov v kurze zodpovedného rodičovstva znalkyňa odporúča zveriť mal. deti tomu rodičovi, ktorý viac pokročí v dosahovaní hore uvedených cieľov, resp. rozhodnúť o striedavej osobnej starostlivosti.

1.6.1. Súdna znalkyňa sa vo výpovedi na pojednávaní pridržiavala záverov písomného znaleckého posudku. V rámci vykonanej znaleckej činnosti, pohovormi s rodičmi ako aj výsledkami vlastného psychologického vyšetrenia dospela k záverom, ktoré sú uvedené v znaleckom posudku, že maloletý sa identifikuje so svojim otcom a jednoznačne ho preferuje pred svojou matkou. Pokiaľ sa zúčastnila pojednávania, vypočula si vyjadrenia rodičov, ktorí potvrdili skutočnosti, ktoré zistila v rámci vykonania znaleckého úkonu. Zdôraznila, že je v každom prípade veľmi nesprávne, ak dieťa nie je v posledných dvoch mesiacoch vôbec v styku s matkou, že otec nezabezpečuje tento styk, kedy by to takto nemalo byť, ale v rámci vyšetrenia otec neprezentoval neúctu k matke a nevylučoval ju z rodičovských práv. Otec takto koná, lebo je presvedčený, že dieťa je na neho naviazané, že koná v záujme dieťaťa a vychádza aj z presvedčenia, že dieťa nielenže je rado je s ním, ale sa nevracia rád k matke. Tieto skutočnosti sa zhodujú aj s jej zisteniami. Chce uviesť, že napr. počas znaleckého vyšetrenia, keď vyšetrovala otca a maloletý bol s matkou, tak sa viackrát stalo, že chlapec prišiel, klopal na dvere a zisťoval, dokedy ešte bude otec u nej a bez neho, čo svedčí o tom, že dieťa má s otcom vytvorený silný vzťah. Toto môže mať dve príčiny, jednu tú, že otec si vytvoril oveľa silnejší vzťah k nemu, že maloletý sa viac identifikuje s otcom a otec mu k tomu vedel vytvoriť také podmienky, resp. to môže byť aj tým, že si matka nevedela vytvoriť taký vzťah, aby dieťa malo hlboký rešpekt voči nej, čiže nevedela ho nejakým spôsobom upútať a udržať pri sebe. Znalkyňa je presvedčená, že dieťa chce byť viac s otcom a toto je skutočne jeho vôľa. Poukazuje na to, že vekom bude otec viac identifikačným vzorom pre dieťa, ktoré vďaka tomu nadobudne vlastnosti, ktoré by mal mať ako muž, ktoré mu pomôžu aj v škole v prípade šikanovania a podobne tak, ako je matka identifikačným vzorom pre dcéru. V každom prípade ale deti musia vedieť, že patria obidvom rodičom a obidvaja rodičia ich milujú. To je veľmi dôležité. Znalkyňa dodala, že po vykonaní znaleckého dokazovania vrátane výsluchu rodičov sa s ňou obaja rodičia kontaktovali, čo nepovažuje za ovplyvňovanie, ale ide to, že rodičia prejavujú svoje problémy a snažia sa s nimi podeliť, prípadne ich konzultovať, takže túto situáciu chápe. Matka jej napísala dve veľmi pekné, kultivované emaily, kde sa vyžalovala z tejto situácie, otec uprednostnil správu o tom, že nevie dosiahnuť, aby dieťa išlo k matke, lebo nechce lámať jeho vôľu. U oboch rodičov vycítila, že ide o hlbokú výchovnú nezrelosť, rodičia nepochopili spôsob, ako by mali komunikovať s dieťaťom, čo je veľmi ľahko odstrániteľné. V závere znaleckého posudku preto navrhla kurz rodičovskej terapie a poradenstva, v rámci ktorého by sa

takéto problémy dali veľmi ľahko vyriešiť. V rámci terapie by sa rodičia lepšie spoznali, poznali vzájomné výchovné riziká toho druhého aj svoje, ktoré sú aj popísané v znaleckom posudku a vedeli by sa aj posunúť vo svojom rodičovstve a výchove a zodpovednom prístupe k dieťaťu. Rodičia cítia, že existujú limity, že je potrebné vzájomne sa lepšie poznať a výchovne pôsobiť na dieťa, lebo v opačnom prípade to bude mať na neho negatívny dopad, avšak sami si nevedia poradiť. V znaleckom posudku teda jednoznačne vyjadrila, že v prípade zverenia dieťaťa jednému z rodičov sa treba prikloniť k tomu, čo prejavilo dieťa ako svoj názor a svoje potreby. Nielen verbálne, ale aj v rámci projektívnych metód preukázalo hlboký vzťah k otcovi. Uloženie rodičovskej terapie navrhovala už predchádzajúca znalkyňa v roku 2016. Najmä otec bude mať úlohu pochopiť, že dieťa musí vychovávať v hlbokej úcte k matke, aby vyrastalo vo vzťahu lásky k matke a vďačnosti za to, že je jeho matkou. Toto otec musí sám pochopiť a cítiť, nestačí to len prezentovať, lebo keď to bude len prezentovať formálne, dieťa to vycíti. Znalkyňa v tejto súvislosti poukázala na to, že je daná aj určitá tvrdosť v srdci rodiča, ktorý nehľadí na potreby druhého rodiča pri výchove dieťaťa. Ide o obvyklú stratégiu jednej strany, ktorá chce dieťa zveriť do svojej osobnej starostlivosti, kedy obmedzuje druhého rodiča v styku a je to zároveň prejavom vnútornej neistoty.

1.7. Vychádzajúc z § 24 ods. 4, § 28 ods. 2, § 36 ods. 1, § 62 ods. 1 - 5, § 65 ods. 1, § 75 ods. 1 veta prvá, § 76 ods. 1 Zákona o rodine súd prvej inštancie zveril maloletého Y. U. do osobnej starostlivosti otca, ktorý ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok. V konaní bolo jednoznačne preukázané, že od rozvodu rodičov mal. detí sa vyvíjal vzťah oboch rodičov maloletého Y. veľmi dynamicky. Rodičia mal. detí žili oddelene, každý u svojich rodičov, následne obnovili na dlhšiu dobu spolužitie a v súčasnej dobe opäť žijú oddelene, otec dieťaťa u svojich rodičov a matka v prenajatom byte. Od rozvodu rodičia "skúsili" rôzne formy výchovy svojich maloletých detí, ktoré boli najprv zverené do striedavej osobnej starostlivosti rodičov, ďalej boli obaja v osobnej starostlivosti matky, následne bola mal. W. zverená do osobnej starostlivosti otca a v súčasnej dobe sa otec domáha zverenia mal. Y.. Matka so zverením syna otcovi nesúhlasila, súhlasila ale so striedavou osobnou starostlivosťou, s ktorou však nesúhlasil otec. Zo správy kolízneho opatrovníka a záverov znalkyne vyplynulo, že obaja rodičia majú vytvorené vhodné podmienky na výchovu detí, teda aj na výchovu mal. Y. a majú rovnaké pozitívne aj negatívne osobnostné vlastnosti potrebné na výchovu maloletého. Reálnou skutočnosťou je, že maloletý bol už zverený aj do osobnej starostlivosti matky aj do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov; v oboch prípadoch tieto formy osobnej starostlivosti nespĺnili účel. Maloletý v osobnej starostlivosti otca nebol, takže táto forma starostlivosti praxou preverená nie je. Nakoľko z vyjadrenia znalkyne jednoznačne vyplývalo, že v súčasnej dobe nie je možné určiť, u ktorého z rodičov je väčší predpoklad na vytvorenie vhodného výchovného prostredia pre maloleté dieťa, ostáva určujúcim faktorom vzťah maloletého k rodičom. Z vyšetrení vykonaných znalkyňou vyplynulo, že maloletý sa identifikuje so svojim otcom a jednoznačne ho preferuje pred svojou matkou. Tento názor maloletého potvrdila aj jeho výpoveď na pojednávaní. Súd prvej inštancie preto, aj s prihliadnutím na § 38 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku a článok 12 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa zveril mal. Y. U. do osobnej starostlivosti otca R. U. a súčasne nariadil výchovné opatrenie. Okresný súd prihliadol aj na potrebu maloletého na zabezpečení stability po začatí školského roka, aby zotrval v tom výchovnom prostredí, v ktorom sa v súčasnej dobe od prázdnin nachádza; poukázal na závery znaleckého posudku o destabilizovanom psychickom stave maloletého.

1.8. Matke F. X. U. okresný súd uložil povinnosť prispievať na výživu maloletého Y. výživným v minimálnom rozsahu rovnajúcom sa 30 % zo sumy životného minima na neplnoleté nezaopatrované dieťa podľa osobitného predpisu. Súd prvej inštancie prihliadal na priemerný príjem matky XXX,XX eur aj na jej výdaje vo výške 233,63 eur titulom nájomného a platby energií a koncesionárskeho poplatku, poplatky za lieky na trombózu vo výške 30,- eur mesačne, náklady na telefón 12,- eur, cestovné mestskou hromadnou dopravou spolu s mal. W. vo výške 16,- eur mesačne a stravné v školskej jedálni pre mal. W. 25,- eur. Okresný súd prihliadol na to, že matke je zverená mal.W., ktorá vzhľadom k jej veku XX rokov znamená pre matku väčšie výdaje ako sú výdaje otca na mal. Y.. Otcovi bola uložená povinnosť prispievať na výživu mal. W. sumou 30 % životného minima na neplnoleté nezaopatrované dieťa. Takto určené výživné je matka povinná posielat' k rukám otca vždy predom do 25. dňa toho ktorého mesiaca počnúc dňom doručenia rozsudku.

1.9. Súd prvej inštancie uviedol, že upravil tiež styk matky F. X. U. s maloletým Y. U. tak, že matka si prevezme maloletého Y. U. každý párný týždeň v mesiaci v piatok v školskom zariadení, do ktorého ho odovzdá nasledujúci pondelok ráno. Takto upravený styk sú rodičia povinní dodržiavať. Otec dieťa na

styk s matkou vždy vopred pripraví a matka si dieťa v stanovenom termíne zo školského zariadenia prevezme a vráti ho otcovi.

1.10. Nariadenie výchovného opatrenia maloletému dieťaťu a jeho rodičom spočívajúceho v povinnosti podrobiť sa psychologickému odbornému poradenstvu v období šesť mesiacov od právoplatnosti rozsudku za účelom zlepšenia vzťahu maloletého a jeho rodičov, zlepšenia vzájomnej komunikácie rodičov vo výchove dieťaťa ako aj za účelom ozrejmenia významu postavenia oboch rodičov pre maloleté dieťa, ktoré sa bude realizovať v Z., G. M. C. XX, XXX XX N. okresný súd odôvodnil tak, že v rámci tejto terapie bude mať najmä otec úlohu pochopiť, že dieťa musí vychovávať v hlbokej úcte k matke, aby vyrastalo v láske ku nej a v pocite vďačnosti za to, že je jeho milujúcou matkou. Okresný súd uloženie tejto povinnosti vychádzal z celého vykonaného dokazovania, najmä zo záverov znaleckého posudku. Uviedol, že je zrejmé, že najmä otec, ale aj matka deklarujú skutočnosti, ktoré v praxi neprevádzajú, čo maloletý vycíti a takýmto usmernením sa neriadi. Otec musí v praxi preukázať, že maloletý sa bude s matkou stretávať, pretože jeho doterajšie konanie nasvedčovalo, že matke v styku so synom bráni a len verbálne preukazoval snahu zabezpečiť synovi styk aj s druhým rodičom. Zo súdnej praxe je totiž známe, že maloleté dieťa, najmä dieťa vo veku mal. Y. sa nebráni styku s matkou, pokiaľ pri tom cíti podporu otca o to viac, že v rodinnom prostredí matky sa bude môcť viac stretávať so sestrou, ktorá má v jeho rodine nezastupiteľnú úlohu. Je v záujme maloletého, aby bol vychovávaný v prostredí, v ktorom bude cítiť lásku oboch rodičov a obaja rodičia mu budú môcť odovzdávať podnety a skúsenosti zo života a byť jeho podporou.

1.11. Súd prvej inštancie návrh matky na úpravu rodičovských práv a povinností k mal. Y. U. zverením matke ako aj vo forme striedavej osobnej starostlivosti zamietol. Návrh matky na zverenie maloletého do striedavej osobnej starostlivosti neakceptoval, lebo striedavá osobná starostlivosť môže reálne existovať len medzi rodičmi, ktorí sa vedú na podstatných záležitostiach výchovy dieťaťa dohodnúť; táto okolnosť je významná aj z toho dôvodu, aby dieťa nebolo vychovávané dvomi rôznymi spôsobmi a smermi, čo na jeho vývine vždy zachová nezmazateľnú stopu. Nakoľko u rodičov mal. Y. v čase rozhodovania okresného súdu neboli vytvorené podmienky na striedavú osobnú starostlivosť, maloletého do striedavej osobnej starostlivosti rodičov zveriť nemohol.

1.12. Súd prvej inštancie zdôraznil, že v zmysle § 57 Civilného mimosporového poriadku o povinnosti nahradiť trovy konania, ak nejde o trovy konania štátu, rozhoduje súd len na návrh. Nakoľko vo veci nebol podaný návrh na náhradu trov konania, vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

2. Proti I., II., III., IV. a VI. výroku rozsudku súdu prvej inštancie podala v zákonnej lehote prostredníctvom svojho právneho zástupcu matka odvolanie z dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. f), h) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „C. s. p.“) a z dôvodu uvedeného v § 62 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj „C. m. p.“). Matka v odvolaní uviedla, že k záveru súdu prvej inštancie zisteného v čase rozhodovania súdu o tom, že u rodičov nie sú vytvorené podmienky na striedavú osobnú starostlivosť, nakoľko sa nevedia dohodnúť na podstatných záležitostiach výchovy dieťaťa, v zásade nemá výhrady. Od vyhlásenia rozsudku však došlo k zlepšeniu komunikácie medzi matkou a otcom, čo sa prejavuje fungujúcim dohovorom oľahčom styku s maloletým Y.. Mal. Y. aktuálne trávi víkendy cca od piatku poobedia do pondelka rána u otca, od pondelka do piatka býva s mamou a sestrou. Minulý týždeň otec vyzdvihol Y. zo školy aj v stredu a zanesol ho do školy vo štvrtok ráno, takže dieťa u otca strávilo aj noc, čo matka akceptovala. Tento posun naznačuje kvalitatívnu zmenu vo vzťahu medzi rodičmi oproti stavu v čase rozhodovania súdu prvej inštancie, čo dáva možnosť opätovne prehodnotiť striedavú osobnú starostlivosť. Matka aj touto cestou vyjadruje úprimný záujem o zlepšenie komunikácie a vzťahu s otcom v záujme ďalšieho vytvárania a zlepšovania podmienok pre spoločnú rodičovskú spoluprácu pri starostlivosti a výchove ich oboch maloletých detí.

2.1. Zásadnú zmenu spočívajúcu vo zverení mal. Y. do osobnej starostlivosti otca pri zredukovaní styku matky, a tým aj sestry maloletého, s Y. iba na každý párny týždeň v rozsahu 2,5 dňa označila matka (ďalej aj „odvolateľka“) za nevhodné riešenie. V prípade nezmenenej podoby rozsudku okresného súdu existuje značné riziko, že v priebehu času môže dôjsť u mal. Y. k výraznejšiemu narušeniu, resp. ochabnutiu vzťahu k matke a sestre, s ktorými by trávil nepomerne menej času ako teraz. Realizáciou výchovného opatrenia, proti ktorému matka odvolanie nepodáva, bude možné podľa jej názoru dosiahnuť podstatne skôr a podstatne účinnejšie zlepšenie vzťahu mal. a rodičov a zlepšenie

vzájomnej komunikácie rodičov, pokiaľ budú môcť obaja rodičia tráviť s Y. obdobne dlhý čas v prirodzenom prostredí ich domácností.

2.2. Odvolateľka navrhla, aby odvolací súd nemenil usporiadanie starostlivosti o mal. Y., ktoré je medzi rodičmi aktuálne zaužívané. Navrhla zmenu rozsudku súdu prvej inštancie tak, že mal. Y. bude naďalej v osobnej starostlivosti matky. Otec bude platiť minimálne výživné v rozsahu 30 % životného minima na nezaopatrené nepĺnoleté dieťa od doručenia rozsudku k rukám matky vopred do 25. dňa toho ktorého mesiaca a bude sa s mal. Y. stretávať tak, že si ho prevezme každú stredu v školskom zariadení a matke ho odovzdá v jej domácnosti v stredu o 18.30 hod., každý piatok si maloletého prevezme v školskom zariadení, do ktorého ho odovzdá nasledujúci pondelok ráno, pričom matka dieťa na styk s otcom vždy vopred pripraví, otec si ho v stanovenom termíne prevezme zo školského zariadenia a vráti ho matke, alternatívne ak by odvolací súd dospel k záveru, že existujú predpoklady na osobnú striedavú starostlivosť, navrhuje vydanie súdneho rozhodnutia v súlade s pôvodnou písomnou dohodou zo dňa 21. 12. 2018, predloženou súdu prvej inštancie a zverenie maloletého Y. do striedavej osobnej starostlivosti rodičov v týždenných intervaloch.

3. Otec maloletých vo vyjadrení k odvolaniu matky prostredníctvom svojej právnej zástupkyne poprel pravdivosť matkiných tvrdení, ktoré označil za účelové a zavádzajúce. Medzi rodičmi nedošlo k nijakému fungujúcemu dohovoru ohľadom styku s maloletým, po nástupe dieťaťa do školy matka zakázala učiteľom vydať dieťa otcovi s odkazom na právoplatný rozsudok okresného súdu č. k. 12C/57/2016-139 z 21.03.2017. Maloletý teda s otcom trávi len čas určený uvedeným rozsudkom. Matka zároveň podala návrh na výkon rozhodnutia, otcovi bola doručená výzva okresného súdu sp. zn. 17Em/2/2019 z 05.09.2019 na dodržiavanie uvedeného rozsudku. Z pohľadu otca došlo k veľkému zhoršeniu vzájomnej komunikácie rodičov, ktorí si viac-menej vymieňajú len SMS ohľadom informácií o deťoch. Matka však odmieta otca informovať o základných veciach, zatajila mu aj takú závažnú informáciu akou je opakovanie prvého ročníka strednej školy dcérou, čo sa otec dozvedel až v septembri v škole.

3.1. Maloletý uvedenou situáciou trpí, musí byť proti svojej vôli u svojej matky napriek tomu, že chce byť stále so svojim otcom. Otec sa na rozdiel od matky Y. riadne a najmä pravidelne venuje. Maloletý chodí nepripravený do školy, o čom svedčia poznámky v žiackej knižke typu „Y. nemal DÚ z matematiky“, „Y. nebol opäť pripravený na hodinu E.“, „Na hodiny chodí nepripravený, nemá zošity a dnes ani pero!“, „Nemal úbor na telesnú výchovu“. Na podporu svojich tvrdení k odvolaniu pripojil výpis zo žiackej knižky a slovníka, do ktorého mala učiteľka písať úlohy pre Y.. Matka s maloletým odmieta chodiť aj na futbalové tréningy s odôvodnením, že na to nemá čas. Otec s ním naopak chodí pravidelne a rád. Na prosbu otca, aby s dieťaťom chodila na tréningy matka odpísala, aby nezasahoval do jej dní, lebo on má svoje dni v stredu a v piatok a tie nech si ho berie. Úmyslom otca nebolo zasahovať do dní matky, maloletý chodí na futbal rád a ak nebude pravidelne trénovať, bude zaostávať za ostatnými.

3.2. Vzhľadom na uvedené skutočnosti a s odkazom na závery znaleckého dokazovania, či už vo forme znaleckého posudku alebo výpoveďou znalkyne otec navrhol potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie.

4. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k odvolaniu matky zotrval na svojich vyjadreniach na súdnom pojednávaní aj na správe z prešetrenia pomerov v domácnostiach rodičov maloletého.

5. Matka vo vyjadrení k vyjadreniu kolízneho opatrovníka uviedla, že neobsahuje nové skutočnosti k prejednávanej veci. Kolízny opatrovník trvá na svojich vyjadreniach na súdnom pojednávaní aj na správach z prešetrenia pomerov v domácnosti rodičov maloletého dieťaťa. Zopakovala návrh, aby odvolací súd jej odvolaniu vyhovel.

5.1. K vyjadreniu otca maloletého dieťaťa k odvolaniu matky táto uviedla, že otec nerešpektoval vykonateľné rozhodnutie okresného súdu sp. zn. 12P/57/2016 z 21.03.2017 o úprave styku s maloletým, preto jej nezostávalo iné ako informovať školu maloletého a požiadať pedagógov o súčinnosť. Mal. Y. s otcom trávi viac času ako je určené v uvedenom rozhodnutí. Matka v tichosti akceptovala aj to, že otec svojvoľne zobral maloletého zo školy mimo určené dni, aby sa maloletý Y. netrápil, že sa rodičia nevedia dohodnúť. O nedodržiavaní uvedeného súdneho rozhodnutia podala matka trestné oznámenie ešte počas letných prázdnin 2019, nakoľko otec jej celé dva mesiace odmietol dieťa priniesť do jej domácnosti a neumožnil jej styk so synom. Zopakovala, že medzi rodičmi došlo k zlepšeniu komunikácie, určite zo strany matky, ktorá má snahu hľadať riešenia v prospech syna a byť ústretová aj voči otcovi. Otec by mal

uvážiť ako jeho opakované snahy o prekračovanie hraníc súdneho rozhodnutia a nerešpektovanie matky vplývajú negatívne na vzájomnú komunikáciu, čo ovplyvňuje aj výchovu oboch ich detí. Nedostatok informácií otca o tom, že mal. W. opakuje prvý ročník nemožno klásť za vinu iba matke. Dcéra prežíva tiež náročné obdobie, nakoľko otec zasahuje do jej súrodeneckého vzťahu s mal. bratom Y.. Otec sa o dcéru veľmi nezaujíma, preto mu chýbajú informácie, ako sa jej darí v škole, ako sa má. Nakoľko neplatil výživné, matka podala návrh na exekúciu zameškaného výživného. Mal. Y. potrebuje rovnako otca i matku za primeraného kontaktu s obidvoma a s možnosťou udržiavať a rozvíjať súrodenecký vzťah so sestrou. Snahy o vytesnenie matky a sestry z kontaktu s mal. Y. nie sú na prospech jeho zdravého duševného a telesného vývoja. Problémy Y. v škole úzko súvisia s medzerami oboch rodičov v spoločnej a koordinovanej výchove zameranej na záujmy maloletého. Matka nemá nič proti futbalovým tréningom mal. Y., je však dôležité zorganizovať voľnočasové aktivity tak, aby mal syn primeraný čas aj na relax a prípravu do školy. Otec matke úsilie vychádzať mu v ústrety a komunikovať s ním tak, aby syn netrpel, neustálym prekračovaním hraníc určených rozsudkom sp. zn. 12P/57/2016 z 21.03.2017 a nerešpektovaním osoby matky nijako neuľahčuje. V závere uviedla, že z jej strany stále pretrváva snaha o zmier a dohodu s otcom detí, aby sa ich vzťahy postupne zlepšili. Navrhla otcovi, ktorý nepracuje a má viac času, aby vodil syna na futbal a pripravoval sa s ním na nasledujúci deň do školy a počas ostatných dní matke a sestre umožňoval, aby aj oni trávili spoločné dni s maloletým Y..

6. Kolízny opatrovník maloletého dieťaťa k vyjadreniam rodičov vo svojom vyjadrení navrhol potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie.

7. Súd prvej inštancie uznesením č. k. 21P/62/2018-284 zo dňa 21.11.2019 na návrh otca nariadil neodkladné opatrenie, ktorým dočasne zveril maloletého Y. U. do osobnej starostlivosti otca do právoplatného skončenia konania vo veci sp. zn. 21P/62/2018. Zároveň upravil styk matky s maloletým Y. tak, že matka si maloletého prevezme každý párny týždeň v mesiaci v piatok v školskom zariadení, do ktorého ho odovzdá nasledujúci pondelok ráno. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 18.12.2019 a vykonateľnosť dňa 21.11.2019.

8. Na základe odvolania podaného včas účastníkom konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359, § 362 Civilného sporového poriadku), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 1 C. s. p.) krajský súd ako súd odvolací (§ 34 C. s. p.) preskúmal napadnutý rozsudok (§ 65, § 66 C. m. p.) a bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 C. s. p. a contrario v spojení s § 177 ods. 2 písm. c)) dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné, preto napadnutý rozsudok vo výrokoch napadnutých odvolaním matky (I., II., III., IV., VI. výrok) a v závislom výroku o trovách konania (VII. výrok) ako vecne správny potvrdil (§ 387 C. s. p.). Odvolací súd sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie, ktorý v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie veci a svoje rozhodnutie, logické a presvedčivé, odôvodnil v súlade s ustanovením § 220 ods. 2 C. s. p.. Na zdôraznenie správnosti rozsudku súdu prvej inštancie a vzhľadom na potrebu vysporiadať sa s tvrdeniami odvolateľky v odvolaní odvolací súd dopĺňa ďalšie dôvody.

9. Matka v odvolaní tvrdila existenciu odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f) a písm. h) C. s. p. ako aj podľa § 62 ods. 1 C. m. p.

9.1. Odvolacie námietky týkajúce sa väd v skutkových zisteniach súdu prvej inštancie sa môžu prejavíť v nesprávnom hodnotení dôkazov, ktoré vyústilo do nesprávnych skutkových zistení (§ 365 ods. 1 písm. f) C. s. p.).

9.2. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Cdo 222/2009 zo dňa 26. februára 2010). Nesprávnym právnym posúdením (§ 365 ods. 1 písm. h) C. s. p.) sa rozumie subsumovanie skutkového stavu pod normu hmotného práva alebo procesného práva, ktorá v hypotéze nemá také predpoklady, aké vyplývajú zo zisteného skutkového stavu. Nesprávne právne posúdenie veci konkrétne spočíva v tom, že súd použil nesprávnu právnu normu, alebo síce aplikoval správnu právnu normu, ale ju nesprávne interpretoval, a napokon právnu normu síce správne vyložil, ale na zistený skutkový stav ju nesprávne aplikoval (citované z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 MCdo 4/2009).

9.3. Odvolací dôvod daný v § 62 ods. 1 C. m. p. (súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci) vyplýva z toho, že na rozdiel od všeobecnej úpravy je v mimosporovom konaní zavedený systém úplnej apelácie, teda ešte aj v odvolacom konaní je možné prednášať nové

skutočnosti a predkladať nové dôkazné návrhy, t.j. v zásade sú prípustné tzv. novoty v odvolacom konaní. Vzhľadom na zásadu uvedenú v čl. 6 C. m. p., a to povinnosť súdu zistiť skutočný stav veci (uplatnenie vyšetrovacieho princípu), v mimosporovom konaní možno odvolanie odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. V odvolacom konaní teda odvolací súd vykonáva ďalšie úkony smerujúce k zisteniu skutočného stavu veci.

10. Odvolací súd po preskúmaní obsahu spisu nezistil existenciu žiadneho z odvolacích dôvodov tvrdených matkou maloletého. Súd prvej inštancie vo veci vykonal dôsledné a podrobné dokazovanie za účelom zistenia skutočného stavu veci, ktorý zistil úplne. Rodičia maloletého Y. nežijú v spoločnej domácnosti a doposiaľ sa na úprave výkonu rodičovských práv a povinností nevedia dohodnúť. Obidvaja z nich majú vytvorené materiálne aj osobnostné predpoklady pre zabezpečenie výchovy maloletého Y., jeho riadneho a zdravého vývoja. Rozhodujúcim kritériom v otázke jeho zverenia do osobnej starostlivosti niektorého z rodičov, resp. striedavej osobnej starostlivosti sa preto stal, tak ako je to v prípade konaní týkajúcich sa maloletých detí, jeho najlepši záujem.

10.1. Podľa článku 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa prvoradým hľadiskom pri akýchkoľvek postupoch týkajúcich sa detí, či už vykonávaných verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi, je najlepši záujem dieťaťa. Na najlepši záujem dieťaťa odkazuje Dohovor o právach dieťaťa aj vo svojom článku 18 (rodičovská zodpovednosť). Výbor pre práva dieťaťa vo Všeobecnom komentári č. 13 (2011) o práve na ochranu pred všetkými formami násillia upozornil, že „posúdenie najlepšieho záujmu dieťaťa zo strany dospelého nesmie prekonať povinnosť rešpektovať všetky práva dieťaťa vyplývajúce z Dohovorom“. Konceptia najlepšieho záujmu dieťaťa má zložku hmotného práva, procesného práva a základného výkladového právneho princípu. Hmotné právo zakladá právo dieťaťa na posúdenie jeho najlepšieho záujmu a jeho prvoradé zohľadnenie v situácii, keď sa s cieľom rozhodnúť o danej veci posudzujú rôzne záujmy. Ako konštatuje Výbor pre práva dieťaťa vo Všeobecnom komentári č. 14 (2013) z 29. 05. 2013 o práve dieťaťa na prvoradé zohľadnenie jeho najlepšieho záujmu (č. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa) obsah komplexného pojmu najlepši záujem dieťaťa treba stanovovať podľa konkrétnych prípadov. Najlepši záujem dieťaťa ako pružný a adaptabilný pojem treba prispôbiť a definovať podľa konkrétnej situácie dotknutého dieťaťa, zohľadniť jeho osobný kontext, situáciu a potreby. Najlepši záujem dieťaťa pri jednotlivom rozhodnutí treba určiť vo svetle špecifických okolností situácie konkrétneho dieťaťa. Najlepši záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri prijímaní všetkých potrebných opatrení. Posúdenie najlepšieho záujmu dieťaťa je jedinečnou činnosťou, ktorú treba uskutočniť v každom jednom prípade vo svetle konkrétnych okolností každého dieťaťa súvisiacich s jeho individuálnymi charakteristikami, napríklad vek, pohlavie, stupeň zrelosti, skúsenosti, telesné, zmyslové alebo intelektuálne postihnutie, sociálny kontext, v ktorom dieťa žije (prítomnosť alebo absencia rodičov, kvalita vzťahov dieťaťa s rodičmi, prostredie, v ktorom dieťa žije z pohľadu bezpečnosti) atď. Do posúdenia najlepšieho záujmu dieťaťa zahŕňame aj jeho názory, identitu, starostlivosť, ochranu a bezpečnosť dieťaťa, jeho zraniteľnosť (zdravotné postihnutie, príslušnosť k menšinovej skupine, štatút utečenca alebo žiadateľa o azyl, obeť násillia, život na ulici, atď.), právo na zdravie, na vzdelanie.

10.2. Z obsahu spisu vyplýva, a to nielen z výpovedí otca a čiastočne matky maloletého, ale aj zo záverov znaleckého dokazovania, ku ktorým dospela osoba disponujúca odbornými vedomosťami z odboru psychológie po vyšetrení obidvoch rodičov aj maloletého dieťaťa, že maloletý Y. aktuálne uprednostňuje svojho otca, v domácnosti ktorého chce mať svoj domov. Neznamená to, že dieťa kontakt so svojou matkou odmieta, len v súčasnosti favorizuje svojho otca, ku ktorému má veľmi pevný osobný a citový vzťah prevažujúci nad osobným a citovým vzťahom k matke. Ide o objektívne zistenie zodpovedajúce aj vôli maloletého dieťaťa, ktorú súd prvej inštancie zisťoval jeho vypočutím. Za týchto okolností iné rozhodnutie ako je zverenie maloletého do osobnej starostlivosti otca, ktorý ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok (v zmysle zákona v bežných veciach) do úvahy ako súladné s najlepším záujmom maloletého Y. nepripadá. Matka napokon ani v odvolaní netvrdila, že došlo k zmene tohto postoja maloletého Y., argumentovala kvalitatívnou zmenou vzťahu medzi rodičmi, zlepšením ich komunikácie a dohovorom ohľadom styku s maloletým. Ide o odvolacie dôvody, ktoré spočívajú na strane rodičov, nemenia však nič na záveroch súdu prvej inštancie vo vzťahu k mal. Y.. Navyše otec podľa obsahu jeho vyjadrenia k odvolaniu nevníma zlepšenie komunikácie medzi rodičmi ani existenciu dohovoru ohľadom styku s maloletým Y., pretože z jeho pohľadu ide iba o nútený výkon stále právoplatného a vykonateľného súdneho rozhodnutia, čo v konečnom dôsledku matka v odvolacej replike nepoprela. Odvolací súd preto potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie o zverení maloletého Y.

do osobnej starostlivosti otca (I. výrok) aj vo výroku o určení vyživovacej povinnosti matky (proti výške ktorej námietky v odvolacom konaní neboli podané) a o splatnosti výživného (II., III. výrok). Rovnako odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie aj v časti úpravy styku matky s maloletým Y. zohľadňujúc, že odvolateľka konkrétne výhrady voči súdnej úprave nevzniesla (IV. výrok). Okresný súd správne zamietol (VI. výrok) aj návrh matky na úpravu rodičovských práv a povinností (prednášaný počas súdneho konania).

11. Odvolanie proti nariadeniu výchovného opatrenia (V. výrok) ani jeden účastník konania nepodal, preto je tento výrok odvolaním nedotknutý.

12. Aj keď matka uviedla, že nepodala odvolanie proti VII. výroku o trovách konania, ide o výrok závislý od výroku vo veci samej. Odvolací súd ho preto podrobil odvolaciemu prieskumu a po zistení jeho vecnej správnosti aj súladu s právnou úpravou (žaden z účastníkov podal návrh na prisúdenie náhrady trov konania) ho ako vecne správny potvrdil.

13. Základom pre rozhodnutie o nároku na náhradu trov odvolacieho konania je ustanovenie § 52 Civilného mimosporového poriadku, podľa ktorého žaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak a § 57 Civilného mimosporového poriadku, podľa ktorého o povinnosti nahradiť trovy konania, ak nejde o trovy konania štátu, rozhoduje súd len na návrh. V odvolacom konaní návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy konania podaný nebol a Civilný mimosporový poriadok neustanovuje inak, preto odvolací súd rozhodol, že žaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

13.1. V zmysle ustanovenia § 262 ods. 2 C. s. p. o výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

14. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 druhá veta C. s. p.).

Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 druhá veta C. s. p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C. s. p.); dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C. s. p. (§ 421 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C. s. p. nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C. s. p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C. s. p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je
a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 C. m. p.).

Proti právoplatnému rozhodnutiu súdu v konaní podľa tohto zákona je prípustné dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len "generálny prokurátor"), ak to vyžaduje verejný záujem alebo ochrana práv a ak nápravu nemožno v čase podania dovolania generálneho prokurátora dosiahnuť inými právnymi prostriedkami (§ 78 ods. 1 C. m. p.). Dovolanie generálneho prokurátora je prípustné, ak potreba zrušiť alebo zmeniť právoplatné rozhodnutie prevyšuje nad záujmom zachovania jeho nezmeniteľnosti a nad princípom právnej istoty (§ 78 ods. 2 C. m. p.).

Generálny prokurátor podá dovolanie iba na základe podnetu účastníka alebo osoby dotknutej právoplatným rozhodnutím súdu. Generálny prokurátor nie je viazaný rozsahom podnetu v prípadoch, v ktorých ani dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolania (§ 80 ods. 1 C. m. p.). Generálny prokurátor môže podať dovolanie aj bez podnetu vo veciach, v ktorých môže prokurátor do konania vstúpiť, a to aj vtedy, ak prokurátor do konania nevstúpil (§ 80 ods. 2 C. m. p.).

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie ani na základe výzvy na plnenie (§ 379 ods. 1 a 2 C. m. p.), môže mu súd uložiť pokutu do 1.000,- eur (§ 382 ods. 1 C. m. p.), rozhodnúť o zastavení výplaty rodičovského príspevku a prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa (§ 383 ods. 1 C. m. p.) alebo odňať maloletého tomu, u koho podľa rozhodnutia nemá byť a postarať sa o jeho odovzdanie tomu, komu bolo podľa rozhodnutia zverené, alebo tomu, komu rozhodnutie priznáva právo na styk s maloletým po obmedzený čas, alebo tomu, kto je oprávnený neoprávnené premiestneného alebo zadržaného maloletého prevziať (§ 386 ods. 1 C. m. p.) a to všetko aj bez návrhu (§ 376 ods. 2 C. m. p.).